

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/82/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3621010118
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Horvátová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3621010118.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lucie Horvátovej a sudcov JUDr. Michala Antalu a JUDr. Juraja Valáška v trestnej veci proti obžalovanej A. A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom A. D., B. E. XXX/XX, t. č. na slobode, pre prečin nevyplatenia mzdy a odstúpného podľa § 214 odsek 1 Tr. zákona, na verejnom zasadnutí konanom v Trenčíne dňa 28. februára 2024, o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 1T/39/2021 zo dňa 06. marca 2023 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Podľa § 321 odsek 1 písm. d), odsek 3 Tr. poriadku sa napadnutý rozsudok okresného súdu zrušuje v celom rozsahu.

II. Na podklade § 322 odsek 3 Tr. poriadku sa podľa § 285 písmeno b) Tr. poriadku obžalovaná A. A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom A. D., B. E. XXX/XX oslobodzuje spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Partizánske sp. zn. Pv 250/19/3305 zo dňa 18. júna 2021, pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin nevyplatenia mzdy a odstúpného podľa § 214 odsek 1 Tr. zákona, ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

v F. v okrese B. a na iných miestach, ako konateľka obchodnej spoločnosti s obchodným menom PaMar, s.r.o., IČO: 50 734 881, so sídlom G., nevyplatila svojmu zamestnancovi B. A., bytom F., mzdu za 20 (dvadsať) odpracovaných dní v mesiaci apríl 2019 v sume 469,19 € v dňoch ich splatnosti od 15.05.2019 do 30.05.2019 a za odpracovaných 12 (dvanásť) dní v mesiaci máj 2019 v sume 305,74 € v dňoch ich splatnosti od 15.06.2019 do 30.06.2019, teda spolu v sume 774,93 €, hoci v dňoch splatnosti mzdy mala spoločnosť prostriedky na ich výplatu, ktoré nevyhnutne nepotrebovala na zabezpečenie činnosti právnickej osoby,

pretože skutok nie je trestným činom.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 1T/39/2021 zo dňa 06. marca 2023 bola obžalovaná A. A. B., nar. XX.XX.XXXX (ďalej iba „obžalovaná“) na podklade obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Partizánske sp. zn. Pv 250/19/3305 zo dňa 18. júna 2021, doručenej okresnému súdu toho istého dňa, uznaná vinnou z prečinu nevyplatenia mzdy a odstúpného podľa § 214 odsek 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

v F. v okrese B. a na iných miestach, ako konateľka obchodnej spoločnosti s obchodným menom PaMar, s.r.o., IČO: 50 734 881, so sídlom G., nevyplatila svojmu zamestnancovi B. A., bytom F., mzdu za 20 (dvadsať) odpracovaných dní v mesiaci apríl 2019 v sume 469,19 € v dňoch ich splatnosti od 15.05.2019

do 30.05.2019 a za odpracovaných 12 (dvanásť) dní v mesiaci máj 2019 v sume 305,74 € v dňoch ich splatnosti od 15.06.2019 do 30.06.2019, teda spolu v sume 774,93 €, hoci v dňoch splatnosti mzdy mala spoločnosť prostriedky na ich výplatu, ktoré nevyhnutne nepotrebovala na zabezpečenie činnosti právnickej osoby.

Za to bola odsúdená podľa § 214 odsek 1 Tr. zákona s použitím § 38 odsek 2 Tr. zákona, § 56 odsek 2 Tr. zákona na peňažný trest v sume 400 Eur, ktorá suma mala pripadnúť štátu. Podľa § 57 odsek 3 Tr. zákona bol obžalovanej ustanovený pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu bol úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiac.

Citovaný rozsudok ihneď po jeho oznámení (vyhlásení na hlavnom pojednávaní za prítomnosti obžalovanej, jej obhajcu a intervenujúceho prokurátora) napadla odvolaním čo do celého rozsahu obžalovaná a jej obhajca. Z písomného odôvodnenia odvolania vyplýva, že podľa ich názoru je napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnený, nebola aplikovaná správna právna kvalifikácia skutku a hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa vykazovalo znaky svojvôle. S poukazom na obžalovanou citované články Ústavy Slovenskej republiky, judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva je nepochybné, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a práva na obhajobu. V napadnutom rozsudku sa súd prvého stupňa iba obmedzil na poukaz rozhodovacej praxe všeobecných súdov v Slovenskej republike, konkrétne na rozhodnutie Okresného súdu Trebišov a Krajského súdu v Prešove, hoci predmetná trestná vec, pojednávaná týmito súdmi nebola totožná s trestnou vecou obžalovanej, a to z dôvodu viacerých odlišností prípadu. Aj Národný inšpektorát práce stanovil postup v prípade nevyplatenia nárokov z pracovného pomeru tak, že zamestnanec má prioritne vyčerpať najskôr prostriedky civilného práva a trestné právo sa využíva až ako posledná možnosť riešenia. Aj posudzovaná trestná vec je iba občianskoprávnym/pracovnoprávnym sporom, pretože nebol preukázaný úmysel trestného činu, napokon aj manžel obžalovanej vypovedal, že všetky pracovnoprávne úkony s poškodeným vykonával on, obžalovaná nemala vedomosť ani vzdelanie na to, aby mohla relevantne posúdiť, či vyhodnotiť, že jednostranné započítanie u zamestnanca, ktorý spôsobí zamestnávateľovi škodu, nie je možné. Poškodený s obžalovanou vôbec o ničom nekomunikoval. Obžalovaná poukázala aj na to, že bol preukázaný dôvod nevyplatenia časti mzdy poškodenému, pričom trestnoprávna ochrana je poskytovaná len takým mzdovým nárokom zamestnanca, ktoré nie sú sporné. V závere obžalovaná požiadala, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie, príp. aby rozhodol rozsudkom tak, že obžalovanú spod obžaloby oslobodí.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu prokurátorka krajskej prokuratúry právom konečného návrhu uviedla, že odvolanie obžalovanej je nedôvodné a je potrebné ho v zmysle § 319 Tr. poriadku zamietnuť, pretože napadnutý rozsudok okresného súdu je vo všetkých jeho výrokoch zákonný a dôvodný. Obhajca obžalovanej právom konečného návrhu poukázal na ich odvolanie a písomné odôvodnenie odvolania a navrhol rozhodnúť spôsobom tam uvedeným. Obžalovaná sa právom konečného návrhu stotožnila s návrhom obhajcu.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd, nezistiac dôvody pre zamietnutie oboch odvolaní podľa § 316 odsek 1 Tr. poriadku a ani dôvody pre zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 odsek 3 Tr. poriadku, na verejnom zasadnutí dňa 28. februára 2024, na podklade podaného odvolania obžalovanej, preskúmal podľa § 317 odsek 1 Tr. poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku prvostupňového okresného súdu, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Svoju prieskumnú povinnosť odvolací súd okrem namietaných chýb zameril aj na prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, avšak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1 Tr. poriadku. Na základe vykonania svojej prieskumnej povinnosti v uvedených zákonných medziach odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej bolo prípustné, podané oprávnenou osobou, včas i na správnom mieste, a je zároveň aj dôvodné.

Po splnení prieskumnej povinnosti odvolací súd zistil, že okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy v rozsahu nevyhnutnom na objasnenie skutkového stavu veci, tieto však nesprávnym spôsobom právne vyhodnotil s poukazom na striktnú aplikáciu ustanovenia § 8 Tr. zákona, v zmysle ktorého trestným činom je iba taký protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone (ak tento zákon neustanovuje inak) a na ustanovenie § 214 odsek 1

Tr. zákona, podľa ktorého sa trestného činu nevyplatenia mzdy a odstúpného dopustí ten páchatel', kto ako štatutárny orgán právnickej osoby alebo fyzická osoba, ktorá je zamestnávateľom, alebo ich prokurista nevyplatí svojmu zamestnancovi mzdu, plat alebo inú odmenu za prácu, náhradu mzdy alebo odstúpné, na ktorých vyplatenie má zamestnanec nárok, v deň ich splatnosti, hoci v tento deň mal peňažné prostriedky na ich výplatu, ktoré nevyhnutne nepotreboval na zabezpečenie činnosti právnickej osoby alebo činnosti zamestnávateľa, ktorý je fyzickou osobou, alebo vykoná opatrenia smerujúce k zmareniu vyplatenia týchto peňažných prostriedkov. Na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie takéhoto činu musia byť kumulatívne naplnené obligatórne zložky skutkovej podstaty tohto trestného činu, a teda subjekt, subjektívna stránka, objekt a objektívna stránka. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu nebolo jednoznačne preukázané také konanie zo strany zamestnávateľa (obžalovanej), ktoré by vykazovalo znaky úmyslu poškodiť zamestnanca (poškodeného) na jeho oprávnených platových nárokoch, teda bezpochyby absentovala subjektívna aj objektívna stránka skutkovej podstaty žalovaného trestného činu.

Okresný súd sa v predmetnom trestnom konaní zaoberal predovšetkým druhou podmienkou, ktorá musí byť vo všeobecnosti naplnená a preukázaná v prípade uznania viny za spáchanie tohto trestného činu, a to, či obžalovaná ako zamestnávateľ mala v deň splatnosti poškodeného mzdy peňažné prostriedky na jej výplatu, ktoré by nevyhnutne nepotrebovala na zabezpečenie činnosti právnickej osoby, v ktorej plnila úlohu štatutárneho orgánu, pričom uvedené nebolo v konaní vôbec sporné, nerozporovala to ani obžalovaná a uvedený dôvod nebol ani obsahom obhajobných tvrdení. Naproti tomu sa okresný súd nedostatočne zaoberal (ne)naplnením prvej časti znenia skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, a to či k nevyplateniu mzdy poškodenému došlo úmyselným konaním zamestnávateľa (obžalovanej) v takej forme a rozsahu, aby takéto konanie mohlo byť právne posúdené ako trestný čin a obmedzil sa iba na konštatáciu dvoch rozhodnutí všeobecných súdov v individuálnej veci (Okresného súdu Trebišova a Krajského súdu v Prešove), ktoré sa mali týkať identických skutkových okolností a vylúčenia možnosti jednostranného započítania titulom náhrady škody spôsobenej zamestnancom, vyplývajúcej zo Zákonníka práce. Uvedený spôsob odôvodnenia viny obžalovanej je nedostatočný a zmätočný, a zároveň v rozpore s nevyhnutnosťou dôkladne, podrobne a presvedčivo vysvetliť a objasniť, akými úvahami sa súd spravoval pri hodnotení dôkazov, akými právnymi úvahami sa spravoval pri posudzovaní dokázaných skutočností podľa príslušných ustanovení zákona a ako sa vyrovnal s obhajobou, ktorá povinnosť okresnému súdu vyplýva z ustanovenia § 168 odsek 1 Tr. poriadku. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že obžalovaná od začiatku trestného stíhania konzistentne vypovedala, a rovnako aj jej manžel A. B. v procesnom postavení svedka, ktorý osobne riešil s poškodeným ako zamestnancom vzniknuté pracovnoprávne spory, že k nevyplateniu časti mzdy došlo z dôvodu hrubého porušenia pracovnej disciplíny, pre ktorý v konečnom dôsledku bola daná aj poškodenému ako zamestnancovi výpoveď podľa § 63 odsek 1 písm. e) Zákonníka práce. Tieto okolnosti a ich starostlivé a dôkladné vyhodnotenie sú pre posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti obžalovanej veľmi podstatné, a to predovšetkým s ohľadom na všeobecne aplikovateľné interpretačné pravidlo v praxi orgánov aplikácie práva, tzv. zásadu ultima ratio, z ktorej podstaty vyplýva, že trestné právo má byť použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné (I. ÚS 316/2011). V zásade možno uzavrieť, že trestné právo nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a oprávnených záujmov jednotlivca v oblasti súkromnoprávných vzťahov, kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite jednotlivca, aby strážil svoje práva, ktorým má súdna moc poskytovať ochranu. Ústavný súd Slovenskej republiky k tomu dodáva, že v právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu subjektívnych práv súkromnoprávnej povahy, ak nie sú okrem toho splnené všetky predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti, resp. ak nie sú tieto predpoklady nespochybniteľne zistené.

V posudzovanej veci je s poukazom na vyššie uvedené nevyhnutné vykladať znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu v kontexte nadväzujúcej mimotrestnej právnej úpravy a zvažovať, či a ako bolo možné využiť inštitúty iných právnych odvetví v reakcii na porušenie práva, o aké iné možnosti išlo, ako boli efektívne, či boli použité alebo z akého dôvodu použité neboli a musia sa zabezpečiť dôkazy k tomu, aby bolo možné odlíšiť obyčajný pracovnoprávny vzťah, či spor od trestnej činnosti. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, poškodený neuplatnil žiadne relevantné prostriedky mimotrestnej právnej úpravy (napr. podanie na Inšpektorát práce, žaloba na civilnom súde, a pod.), ale jeho jediným aktívnym konaním bolo podanie trestného oznámenia, uplatniac si nárok titulom

nevyplatenj mzdy v sume ďaleko prevyšujúcej sumu, ktorú na základe vykonaného dokazovania ustálil okresný súd. Ďalej bolo preukázané, že zamestnávateľ (obžalovaná) okamžite zrušil zamestnancovi (poškodenému) pracovný pomer a uviedol aj relevantné dôvody, ktoré ho k tomu viedli, pričom vyplatil zamestnancovi mzdu vo výške, ktorá bola podľa neho oprávneným nárokom zamestnanca. Pokiaľ sa zamestnanec s takýmto postupom nestotožňuje, resp. je iného názoru, ako tomu bolo v tomto prípade, nejde o trestnoprávnu problematiku, ale o typický pracovnoprávny spor medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ktorých riešenie spadá do kompetencie súdov v konaní v civilných veciach. Rovnako tak aj posúdenie,

či ukončenie pracovnoprávneho pomeru bolo v danom prípade v súlade s právnymi predpismi (Zákonník práce) je otázkou spadajúcou do kompetencie výlučne civilných súdov. V závere možno uzavrieť, že skutkovú podstatu trestného činu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 odsek 1 Tr. zákona možno použiť iba v prípadoch, ak zamestnávateľ úmyselne nevyplatí svojmu zamestnancovi mzdu, na ktorú má tento zamestnanec bez rozumných pochybností a preukázateľne nárok. V posudzovanej veci tomu tak nebolo, preto krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku, a teda zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu a obžalovanú spod obžaloby s poukazom na § 285 písm. b) Tr. poriadku oslobodil, pretože skutok nie je trestným činom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.